

Tekst werkveldjournaal 2 'Leeruitkomsten'

Holger de Nooij

5 maart 2025

Beste collega,

In werkveldjournaal 2 richten we ons op de betekenis van leeruitkomsten.

De doelgroepen van deze clip zijn: de schoolleider, schoolopleider, mentor of mentrix en de IPABO opleiding docent. Die laatste kent deze clip want we gaan zo over op de voorlichting zoals die bij ons intern is geweest.

We weten dat er in het werkveld mensen zijn die al langer met leeruitkomsten werken, voor deze doelgroep zal dit tweede journaal misschien minder relevant zijn. Daar gaan we.

Hallo, in deze clip beantwoorden we de vraag "Wat is een leeruitkomst?"

De veteranen onder ons begonnen ooit met doelen, dat werden competenties en die veranderden in bekwaamheidseisen. Hadden we die net lekker onder de knie, veranderen bekwaamheidseisen in leeruitkomsten ! En dat is okee, je hebt al wat veranderingen meegemaakt dus je bent getraind in veranderen. Vooraf wil ik melden dat het werken met leeruitkomsten voor alle pabo's verplicht is en veel collega-pabo's al lang hiermee zijn gestart. Dus hoppetee, aan de slag.

Een leeruitkomst is een concrete meetbare specifieke beschrijving van wat een student aan het einde van een leerperiode moet kennen, kunnen en laten zien.

Vertaal je dat naar het startbekwaamheidsniveau dan beschrijven leeruitkomsten herkenbaar gedrag dat een startende leerkracht laat zien. Het doel hiervan is dat de relevantie van het leren

ook direct duidelijk is en dat er een sterkere koppeling met de praktijk is. Dus hopelijk motiveert het werken met leeruitkomsten omdat je direct weet waar je naartoe werkt en waar je het voor doet.

De te beschrijven leeruitkomsten gaan over deze twee leerperiodes.

Leeruitkomsten zijn ontstaan vanuit de behoefte aan leerwegaafhankelijke toetsing die recht doet aan wat een student al kan en weet. Dit betekent dat we de student meer centraal stellen door te focussen op wat hij of zij aantoonbaar beheerst, in plaats van op wat wij vinden dat hij of zij moet horen.

Neem als voorbeeld de deeltijdopleiding: veel studenten kunnen en weten meer dan het programma van hen vraagt waardoor ze letterlijk lessen gaan uitzitten en het gevoel krijgen dat het volgen van het onderwijs hen weinig brengt. De voltijders zijn anders, zij krijgen uiteraard ook te maken met leeruitkomsten maar ze worden hierin extra ondersteund, en daar wordt goed over nagedacht.

Je kan stellen dat ons huidige onderwijsprogramma behoorlijk programmagericht is, met het invoeren van leeruitkomsten wordt de opleiding dus meer doelgericht/studentgericht in de hoop dat dit hen meer verbindt aan hun eigen leerproces. De voordelen voor de studenten zijn dat het iets zelfsturender en flexibeler gaat worden, de lat (het startbekwaamheidsniveau) blijft hetzelfde, maar de uitkomst moet betere zelfsbewustere leraren opleveren die zelf de regie voeren over hun ontwikkeling.

Kijk even mee.

Voor wie huiverig is voor veranderingen: als je naar deze beschrijving kijkt dan zie je dat er inhoudelijk niets hoeft te veranderen maar dat de weg naar het behalen van het doel of 'de leeruitkomst' intensiever wordt voor de student. Intensiever omdat hij tot dusver een periode of semester niet al te studierend hoefde door te brengen en aan het einde van een periode in een

toetsweek even moest pieken. Voor de mensen die zich met op feedback gerichte toetsing hebben beziggehouden herkennen dit plaatje. Je kunt in deze oude constructie wel een voldoende halen, maar vinden wij als opleiders dan ook dat die student een goede student is..? Een goede toekomstig leerkracht?

Intern praten we met elkaar al een paar jaar over opleidingsdocentschap en opleidingsonderwijs, wat dat betekent voor ons als IPABO. Het woord 'opleidingsdidactiek'

[Een gedeelde visie op kwalitatief goed opleidingsonderwijs.]

is daarbinnen ook meermaals gevallen. Als je nu vraagt wat het precieze effect van leeruitkomsten gaat zijn op jouw lessen dat kan het antwoord daarop misschien nog niet gegeven worden. Maar als we naar de 10 uitgangspunten kijken die vanuit het onderwijzend personeel zijn geformuleerd over opleidingsonderwijs en je legt ze naast het begrip 'leeruitkomsten' dan zal je zien dat flexibel onderwijzen, studentgericht en flexibeler lesgeven aansluiten bij de verwachtingen die we hebben van het werken hiermee.

Leeruitkomsten zijn specifieke beschrijvingen, studenten hebben dus alsnog een ouderwetse lat waar ze overheen moeten. Wat wellicht zou kunnen knellen is dat het volgen van lessen om kennis te ontvangen niet per definitie de enige weg is om over die lat te komen, maar zeg nou eerlijk: dat is nu ook niet altijd het geval. Leeruitkomsten leggen de bal waar hij moet liggen, laten het zweet van

de juiste ruggen stromen en we hopen dat studenten straks met gerichte vragen bij je komen omdat ze richting en leiding nodig hebben bij hun persoonlijke/professionele groei.

Voltijders hebben ondersteuning nodig om van niet-student te groeien naar het punt dat ze de zelfstandigheid van het werken met leeruitkomsten aankunnen: reflectief leren is een uitdaging voor de ontpuberende medemens, maar we gaan ons daarvoor inzetten.

En hierover later meer, voor nu: lees eens de bronnen die we over leeruitkomsten hebben, het avontuur dat we aangaan in deze curriculumvernieuwing gaan we samen aan dus praat met elkaar in je kernteam vooral over hoe je je hiertoe verhoudt en spreek je ook uit als je er onzeker of chagrijnig van wordt zodat we elkaar kunnen helpen in dit proces.

Hou vol, je kan dit, blijf vrolijk, groetjes

De collega's van pijler 1 en 4

Tot zo ver. Hopelijk heb je hier iets aan gehad.

Deze curriculumvernieuwing geven we gezamenlijk vorm, net als elke verandering brengt ook deze onzekerheden met zich mee. Het is belangrijk om te blijven afstemmen en de dialoog aan te gaan om deze curriculumvernieuwing te laten slagen.

Deze pagina wordt de komende jaren aangevuld met relevante informatie die je lezen en bekijken in clips zoals deze. Mocht je naast dit alles toch nog vragen hebben, stel die dan via emailadres:

curriculumvernieuwing@ipabo.nl

Namens de hogeschool IPABO en het onderwijs ontwikkelteam bedank ik je hartelijk voor het kijken. Tot ziens in het werkveld of op een van onze opleidersmiddagen.